

13.4.2021

Sosiaali- ja terveysministeriö
kirjaamo@stm.fi

VN/9410/2021-STM-1

Lausunto vapaaehtoisista COVID-19-rokotuksista annetun asetuksen muuttamisesta.

1. Yleistä esityksestä

Sosiaali- ja terveysministeriö on pyytänyt lausuntoa vapaaehtoisista covid-19-rokotuksista annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta (ns. rokotusasetus).

Esityksen mukaan riskiryhmien, sosiaali- ja terveydenhuollon koronapotilaita hoitavan henkilökunnan ja iäkkäiden henkilöiden rokottamisen jälkeen muut ihmiset rokotettaisiin koko maassa ikäryhmittäin. Rokotukset toteutettaisiin iän mukaan alenevassa rokotusjärjestyksessä: 60–69-vuotiaat, 50–59-vuotiaat, 40–49-vuotiaat, 30–39-vuotiaat ja 16–29-vuotiaat.

Asetusluonnoksessa esitetään myös, että rokotuksen voisi jatkossa antaa pistoksena myös hammaslääkäri. Lisäksi sen voisi ammattihenkilön johdon ja valvonnan alaisena vastedes antaa terveydenhuollon ammattiin eli lääkäriksi, hammaslääkäriksi, sairaanhoitajaksi, terveydenhoitajaksi tai kättilöksi opiskeleva. Tällä hetkellä rokotuksen saa antaa vain lääkäri tai rokotuskoulutuksen saanut sairaanhoitaja, terveydenhoitaja tai kättilö.

Rokotteita voitaisiin asetusehdotuksen mukaan väliaikaisesti kohdentaa alueellisesti, mikä voimassa olevan asetuksen mukaan ei ole mahdollista.

Ehdotettu muutos olisi määräaikainen, ja se olisi voimassa 31.5.2021 asti. Kohdentaminen tapahtuisi yhdenmukaisin ja avoimesti määritellyin epidemiologisin perustein kaikkialla Suomessa. Asetusluonnoksessa varmistetaan se, ettei mikään alue jää ilman rokotteita. Huomioon otetaan myös rokotteiden saatavuus Suomeen ja logistiset haasteet.

2. Suomen Yrittäjien lausunto

2.1. Riittävän rokotuskattavuuden saavuttaminen

Riittävän rokotuskattavuuden saavuttaminen luo edellytykset yhteiskunnan avaamiselle, talouden elpymiseen sekä ja kansalaisten palaamiseen

normaalielämään. Tavoitteeksi tulee asettaa rokotuskattavuuden saavuttaminen mahdollisimman nopeasti. Tämän tavoitteen saavuttamiseksi täytyy hyödyntää kaikkia käytettävissä olevia resursseja, myös yksityisellä sektorilla olevia. Koronarokotusten toteuttaminen on edennyt odotettua hitaammin pääosin rokotteiden saatavuusongelmista johtuen. Nyt on merkkejä siitä, että rokotteiden saatavuus paranee huomattavasti huhti-kesäkuun aikana.

2.2. Sote-henkilöstön rokottamisesta

Suomen Yrittäjien käsityksen mukaan sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön rokotustilanne on edelleen huolestuttava: suuri osa alan henkilöstöstä on edelleen rokottamatta.

Sote-henkilöstön rokotuksilla voidaan turvata sote-palvelujärjestelmän kantokyky ja kriisivalmius sekä estää osaltaan hoitovelan kasvua. Vaikka Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (THL) ei kannata ammattiryhmittäistä rokotusjärjestystä, totesi se kuitenkin sosiaali- ja terveysministeriölle 31.3.2021 antamassaan lausunnossa pitävänsä tärkeänä ja suosittelevansa, että "sosiaali- ja terveysalan ammattilaisten rokotuksia kuitenkin jatketaan voimakkaan epidemian alueilla niissä henkilöstöryhmissä, joiden rokottaminen on tarpeen terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi".

Suomen Yrittäjien mielestä sosiaali- ja terveydenhuollon henkilöstön suojaaminen koronavirukselta on sekä potilas-/asiakasturvallisuus- että työturvallisuuskysymys. Sosiaali- ja terveyspalveluiden asiakkaiden on voitava luottaa siihen, että asioiminen on turvallista myös pandemian aikana. On myös syytä muistaa, että sote-alojen asiakaspalvelutyötä tekevä henkilökunta ei voi välttää lähikontaktia ja "valita" asiakkaitaan.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastyötä tekevän henkilöstön rokotukset toteutetaan etupainotteisesti sen jälkeen, kun ns. ensimmäisen kiireisyysluokan (ikäihmiset ja riskiryhmät) rokotukset on saatu toteutettua.

Useat yksityiset sote-alan palveluntuottajat toimivat julkisen sektorin alihankkijoina ja tuottavat kunnan järjestämisvastuulla olevaa sote-palvelua.

Kuntien tulee rokottaa myös alihankkijoidensa henkilökunta samalla tavoin kuin se rokottaa oman henkilökuntansa.

2.3. Koronapassin käyttöönotto

Suomen Yrittäjät esittää, että otetaan käyttöön koronapassi.

Koronapassin saisivat ne henkilöt, jotka on rokotettu, tai jotka ovat sairastaneet koronan tai jotka ovat saaneet negatiivisen koronatestituloksen. Koronapassin käytettävyys edellyttää, että koronatestiin päästä matalalla kynnyksellä myös oireettomana.

Suomen Yrittäjät pitää tärkeänä, että etsitään keinoja, joilla yhteiskunnan toimintaa voidaan pitää yllä terveysturvallisesti. Koronapassin käyttöä pitäisi miettiä matkailun avaamista laajemmin. Koronapassi mahdollistaa isot tapahtumat sekä yritysten vientiponnistelut.

Kun markkinat avautuvat, Suomen yritysten pitää olla ensimmäisten joukossa hoitamassa asiakkuuksiaan. Koronapassi voisi hyödyntää sen kohdennettua käyttötarkoitusta laajemmin ja vauhdittaa yhteiskunnan elpymistä ja kattavan testauksen avulla poistaa tarpeetonta koronaan liittyvää pelkoa.

2.4. Rokotusten alueellinen kohdistaminen

Koronarokotuksia tulee kohdistaa niille alueille, joiden ilmaantuvuusluku on suurin. Rokotukset on kohdennettava nopeasti ongelma-alueille, erityisesti pääkaupunkiseudulle, jossa on rokotettu selvästi vähemmän kuin muualla maassa keskimäärin.

Myös kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä (Krar) on suositellut alueellisen painotuksen käyttöönottoa. Krar:in mukaan rokotteiden jakelumalli vähentäisi sairaalahoitoa vaativia vakavia tautitapauksia koko maassa arviolta viidenneksen enemmän kuin nykymallilla siihen mennessä, että koko aikuisväestölle on tarjottu ensimmäinen rokoteannos.¹

Alueellinen painotus rokotuksissa toteutua aikaisintaan 3–4 viikon kuluttua päätöksestä. Suomen Yrittäjät katsoo, että päätös rokotteiden alueellisesta painotuksesta olisi tämän vuoksi syytä tehdä viipymättä.

Rokotuksia tulee myös kohdistaa niille aloille, joissa ei voida tehdä etätöitä ja missä toimitaan asiakasrajapinnassa. Koronarokotusten organisoimisessa ja toteuttamisessa on havaittu suuria alueellisia eroja ensimmäisen rokotusvaiheen aikana. Esimerkiksi yksityisen sektorin palveluntuottajilla on

¹ [Kansallinen rokotusasiantuntijaryhmä: koronarokotusten painottamista alueellisesti on tarpeen har-
kita - Tiedote - THL](#)

ollut useilla alueilla suuria vaikeuksia saada rokotuksia niille työntekijöille, jotka olisivat oikeutettuja rokotuksen saamaan.

Niin sanottujen massarokotusten alkaessa on välttämätöntä, että mahdollisuus saada rokotus tasavertaisesti myös yksityisen sektorin työntekijänä tai asiakkaana turvataan. Millään alueella ei saa syntyä tilannetta, että yksityisen sektorin toimijoita syrjitään rokotusten saamisessa.

SY ehdottaa lisäksi sosiaali- ja terveysministeriölle yhdessä julkisen ja yksityisen sektorin toimijoiden kesken suunnitellaan koronarokotusten oikeudenmukainen, sujuva ja tehokas toteuttamisen varmistamiseksi.

2.5. Kela-korvauksen korottaminen

Koronapandemiasta päästään eroon vasta, kun rokotuskattavuus on riittävä. Kun on selvää, että rokotteita on saatu Suomeen ennakoitua hitaammin, rokotamisen tehokas ja nopea käytännön toteutus käyvät entistä tärkeämmiksi. Ensisijainen ja tärkein tavoite pitää olla riittävän rokotuskattavuuden saavuttaminen mahdollisimman nopeasti.

Siksi on äärimmäisen tärkeää, että Suomessa hyödynnetään maksimaalisesti kaikki käytettävissä olevat resurssit rokotusten joustavaan ja tehokkaiseen toteuttamiseen

Kansalaisten tasa-arvoisen kohtelun näkökulmasta hänen pitää saada rokotus maksutta riippumatta siitä, mistä hän rokotuksen hakee.

Sairausvakuutuskorvaus on asetettavissa tasolle, joka mahdollistaa rokotuksen maksuttomuuden jokaiselle riippumatta siitä, hankkiiko hän sen julkiselta tai yksityiseltä sektorilta.

Yksityisten toimijoiden kelakorvausten tulee perustua toteutuneisiin kustannuksiin, joka on 20–25 e/rokote.

2.6. Rokotusoikeuden laajentamiselle ei ole perusteita

Suomen Yrittäjien mielestä esitetylle rokotusoikeuden laajentamiselle koskemaan hammaslääkäreitä ja opiskelijoita, ei ole tarvetta.

Sekä julkisella että yksityisellä sektorilla on jo nyt käytettävissä riittävästi resursseja (henkilöstö ja toimitiloja) koronarokotusten nopeaan ja joustavaan toteuttamiseen. Ongelmana on ollut se, että näitä resursseja ei ole otettu käyttöön täysimääräisesti.

Jos rokotusoikeus laajennetaan uusille ammattiryhmille ja alan opiskelijoille, on sen hyödyntäminen tehtävä mahdolliseksi myös yksityisille palveluntuottajille.

Rokotteiden tehokkaan jakelun turvaamiseksi on luotava malli, joka mahdollistaa rokotteiden sujuvan saatavuuden myös yksityisille palveluntuottajille. Logistiikasta ei saa muodostua pullonkaulaa rokotusten tehokkaalle toteuttamiselle.

Yksityisen terveystalvuselusektorin tuottamien työterveystalvuseluiden piirissä on noin 1,9 miljoonaa kansalaista. Työterveystalvuelto tulee ottaa laajasti mukaan rokotuksiin.

2.7. Rajoitusten purkaminen

Rajoitusten purkua tulisi arvioida nykyistä maakunta- ja sairaanhoitopiiri- ja otelua yksilöllisemmin. Jos kunta on liian pieni ja riskialtis alue, tarkastelualueina voisi käyttää esimerkiksi seutukuntia.

Kunnioittavasti

Suomen Yrittäjät

Anssi Kujala
varatoimitusjohtaja

Tanja Matikainen
kunta- ja elinkeinoasioiden päällikkö

Janne Makkula
työmarkkinajohtaja

Karoliina Katila
asiantuntija